

Reisikindlustuse tingimused

Danske Bank A/S Eesti filiaali klientidele

TRD 20111

IF P&C INSURANCE AS. ÄRIREGISTRI KOOD 10100168

Kehtivad alates 01.06.2011

Kindlustuse eesmärk

1. Käesoleva reisikindlustuse eesmärk on kindlustada kindlustuslepinguga piiritletud ulatuses kahju, mis tekib seoses reisimisega Eestist teise riiki ja tagasi. Kindlustuskaitse, mille osas kindlustus kehtib, märgitakse kindlustuspoliisile.

Kindlustussummade ja hüvituslimiitide tabel

2. Tabelis on toodud lühikokkuvõtte kindlustuslepingu kindlustussummadest ja hüvituslimiitidest. Vastava kindlustuskaitse täpsem kirjeldus on toodud käesolevates kindlustustingimustes.
3. NB! Hüvituslimiidid sisalduvad vastavas kindlustussummas. Hüvituslimiidid ei lisandu kindlustussummale (vt p 217 - 222).
4. Kindlustuslepingu sõlmimisel määratakse reisikindlustuse pakett: Reisikindlustus või Reisikindlustus Pluss. Erinevate pakettide kindlustussummad ja hüvituslimiidid on erinevad.
5. Meditsiiniabi- ja õnnetusjuhtumikindlustuse kindlustussummad ja hüvituslimiidid kehtivad iga poliisil märgitud kindlustatu ja iga kindlustusperioodil toimunud reisi kohta.
6. Reisitörke-, pagasi-, õigusabi- ja asjaajamiskulude kindlustuse kindlustussummad ja hüvituslimiidid kehtivad kõigi kindlustatute ja iga kindlustusperioodil toimunud reisi kohta kokku.
7. Kindlustusandja maksab hüvitist sama reisi jooksul toimunud kindlustusjuhtumite eest kokku vastava kindlustussumma või hüvituslimiidi ulatuses.

PAKETT: REISIKINDLUSTUS

	Kindlustussumma kindlustatu kohta		Omavastutus
	Täisealine	Kuni 18-aastane	
Meditsiiniabi kindlustus	65 000 eurot	65 000 eurot	0
sh hambaravikulu hüvituslimiit	130 eurot	130 eurot	0
Õnnetusjuhtumikindlustus	6500 eurot	2 300 eurot	0
	Kindlustussumma poliisi kohta		
Reisitörke kindlustus	650 eurot		30 eurot
sh reisi ärajäämise hüvituslimiit	650 eurot		30 eurot
sh reisigraafikust kõrvalekaldumise hüvituslimiit	650 eurot		30 eurot
Pagasikindlustus	320 eurot		30 eurot
sh spordivarustuse hüvituslimiit	160 eurot		30 eurot

sh pagasi hilinemise hüvitislimiit	32eurot päevas, kokku 120 eurot	4 tundi
sh pagasi varguse või röövimise hüvitislimiit	320 eurot	30 eurot
sh pagasi kaotsimineku või kahjustumise hüvitislimiit	320 eurot	30 eurot
sh dokumentide varguse või röövimise hüvitislimiit	80 eurot	0
Asjaajamiskulud	30 eurot	0

PAKETT: REISIKINDLUSTUS PLUSS

	Kindlustussumma kindlustatu kohta		Omavastutus
	Täisealine	Kuni 18-aastane	
Meditsiiniabikindlustus*	100 000 eurot	100 000 eurot	0
sh hambaravikulu hüvitislimiit	200 eurot	200 eurot	0
Õnnetusjuhtumikindlustus*	10 000 eurot	3 000 eurot	0
	Kindlustussumma poliisi kohta		
Reisitörke kindlustus	3000 eurot		0
sh reisi ärajäämise hüvitislimiit	3000 eurot		0
sh reisigraafikust kõrvalekaldumise hüvitislimiit	3000 eurot		0
Pagasikindlustus	1000 eurot		30 eurot
sh spordivarustuse hüvitislimiit	160 eurot		30 eurot
sh pagasi hilinemise hüvitislimiit	32 eurot päevas ja kokku 150 eurot		4 tundi
sh pagasi varguse või röövimise hüvitislimiit	1000 eurot		30 eurot
sh pagasi kaotsimineku või kahjustumise hüvitislimiit	1000 eurot		30 eurot
sh dokumentide varguse või röövimise hüvitislimiit	80 eurot		0
Asjaajamiskulude kindlustus	50 eurot		0
Õigusabikindlustus	10 000 eurot		0

*Reisikindlustus Pluss paketi kindlustuskaitse hõlmab ka tegelemist mäesuusatamise ja lumelauasõiduga talispordikeskustes. Käesolev kindlustuskaitse laiendus ei kehti spordivõistlustel, samuti väljaspool suusatamiseks või lumelauasõiduks ettenähtud radu ega väljaspool talispordikeskusi.

Kindlustuslepinguga seotud isikud

KINDLUSTUSANDJA, AGENT JA KINDLUSTUSVÕTJA

8. Kindlustusandja on If P&C Insurance AS.
9. Kindlustusandja agent on Danske Bank A/S Eesti filiaal (edaspidi Pank).
10. Kindlustusvõtja on Panga klient, kes on Panga kehtiva krediitkaardi omanik või -valdaja ja kes on sõlminud

kindlustusandjaga käesoleva kindlustuslepingu. Kindlustusvõtjaks saab olla 18 – 75-aastane (75-aastased kaasa arvatud) füüsiline isik, kelle alaline elukoht on Eestis või Eestis registreeritud juriidiline isik.

KINDLUSTATU

11. Kindlustatud isik (edaspidi ka „kindlustatu“) on Panga kehtiva krediitkaardi valdaja ja tema punktis 14 märgitud pereliikmed, kes märgitakse poliisile.
12. Kindlustatuks võib olla kuni 75-aastane (75-aastased kaasa arvatud) isik.
13. Kindlustatute nimed märgitakse poliisile. Poliisile märkimata isik ei ole kindlustatu.
14. Käesolevas kindlustuslepingus on kindlustatud isikuks krediitkaardi valdaja ja järgmised krediitkaardivaldajaga koos reisivad isikud:
  - 14.1. kindlustusvõtja abikaasa või elukaaslane;
  - 14.2. kindlustusvõtja kuni 21-aastased lapsed (21-aastased kaasa arvatud).
15. Kindlustuskaitse ei kehti, kui eelmises punktis nimetatud isikud reisivad krediitkaardivaldajast eraldi.

Kindlustuskaart

16. Kindlustusvõtja soovil edastab kindlustusandja kindlustusvõtjale kindlustuskaardi(d) vastavalt kindlustatute arvule. Kindlustuskaardil on üksnes informatiivne tähendus: sellel on toodud kontaktandmed, kuhu kahjujuhtumi korral pöörduda, samuti on kahjukäsitlemise hõlbustamiseks kindlustuskaardile märgitud kindlustuspoliisi number.
17. Kindlustuskaart ei ole kindlustuspoliisi ega muu tõend kindlustuse kehtivuse kohta. Kindlustuskaart on inglise keeles.

Reis

18. Reisiks loetakse kindlustatu reisimist Eestist teise riiki eesmärgiga viibida seal ajutiselt. Reisiks ei loeta kindlustatu alalist teise riiki elama asumist või alaliselt teises riigis elamist.

REISI ALGUS

19. Reisi alguspunkt asub Eestis.
20. Reisi alguseks loetakse kindlustatu sisenemist regulaarliini transpordivahendisse (lennuk, rong, buss, laev), millega ta kavatses Eestist lahkuda.
21. Kui kindlustatu lahku Eestist transpordivahendiga, mis ei ole regulaarliini transpordivahend (auto, tellitud buss), jalgsi või jalgrattaga, loetakse reisi alguseks Eesti piiripunkti läbimist.

REISI SIHTPUNKT JA TRANSIITPUNKT

22. Reisi sihtpunkt on koht väljaspool Eestit, kuhu jõudmine on reisi eesmärgiks. Reisi transiitpunkt on koht väljaspool Eestit, mille kaudu kindlustatu reisib järgmisesse transiitpunkti, reisi sihtpunkti või Eestisse.
23. Kui ei ole võimalik määrata, kas tegemist on sihtpunkti või transiitpunktiga, loetakse, et tegemist on transiitpunktiga (nt ringreiside korral).

REISI LÖPP

24. Reisi lõpp-punkt on Eestis. Reisi lõpuks loetakse kindlustatu saabumist Eesti piiripunkti.
25. Pagasikindlustuses loetakse reisi lõpuks hetke, mil transpordiettevõtte annab pagasi kindlustatule Eestis üle või teeb pagasi kindlustatule Eestis kättesaadavaks.

Kindlustuse kehtivusaeg

26. Kindlustusperiood märgitakse kindlustuspoliisile.
27. Reisikindlustuses tagasiulatuvat kindlustuskaitset ei ole.
28. Kindlustus kehtib ainult iga reisi esimese 30 päeva jooksul, kuid mitte kauem kui kindlustusperioodi lõpuni. Kindlustusega hõlmatud reise arv ei ole piiratud, kuid kindlustuskaitse ei kehti kauem kui kindlustustingimustes märgitud (vt p 30 ja 31).
29. Kahjujuhtumi korral on kindlustusandjal õigus nõuda tõendit välismaal viibimise aja kohta.
30. Kindlustusandjal ei ole kohustust maksta kindlustushüvitist nende juhtumite eest, mis on toimunud reisi ajal, kuid hiljem kui 30. päeval arvates reisi algusest.
31. Kindlustusandjal ei ole kohustust maksta kindlustushüvitist nende juhtumite eest, mis on toimunud pärast kindlustusperioodi lõppu.
32. Meditsiiniabikindlustus, õnnetusjuhtumikindlustus, pagasikindlustus, õigusabikindlustus ja asjaajamiskulude kindlustus ei kehti enne reisi algust ega pärast reisi lõppemist.
33. Reisitörke kindlustus ei kehti pärast reisi lõppemist. Enne reisi algust kehtib reisitörke kindlustus punktis 35 toodud tingimustel.

REISITÖRKE KINDLUSTUS KEHTIB KOGU KINDLUSTUSPERIOODI JOOKSUL

34. Reisitörke kindlustus kehtib kogu kindlustusperioodi jooksul, sh enne reisi algust, tingimusel, et reisitörke kindlustuse alusel hüvitatavad kulutused tehti enne reisitörke põhjustanud asjaolude ilmnemist.

REISITÖRKE KINDLUSTUS KEHTIB KA ENNE KINDLUSTUSPERIOODI ALGUST

35. Reisisõrke kindlustus kehtib kindlustusperioodi reisisõudega seotud kahjude suhtes lisaks kindlustusperioodile ka kindlustusmakse tasumise ja kindlustusperioodi alguse vahelisel ajal.

KINDLUSTUSPERIOODI PIKENEMINE 48 TUNNI VÕRRA

36. Erinevalt punktides 30 ja 31, kui reisilt Eestisse naasmine hilineb reisisõrke kindlustusjuhtumi tõttu, pikeneb kõigi vastava kindlustuslepingu kindlustuskaitsete kehtivuse periood automaatselt 48 tunni võrra.

Kindlustuse kehtivuspiirkond

37. Kindlustus kehtib kogu maailmas.
38. Kindlustus (v.a reisisõrke kindlustus kindlustustingimustes toodud juhtudel) ei kehti Eestis ega kindlustatu alalise elukoha riigis.

Kindlustuse kehtivus sportimisel

39. Kindlustus kehtib sportimisel ilma erikokkuleppeta, va tegelemisel võistlusspordi või kõrge riskiga spordialadega.
40. Võistlusspordiks käesolevate tingimuste mõistes loetakse sportlikku tegevust, mis on suunatud edu saavutamisele avalikus sportlikus konkurentsist.
41. Avalikuks sportlikuks konkurentsiks loetakse osalemist treeninglaagrites ja/ või liiga-, meistri- ja rahvusvahelistel võistlustel ja nendeks võistlusteks ettevalmistumist.
42. Kõrge riskiastmega spordialad on:
42.1. pallimängud sh sulgpall, korvpall, veepall, võrkpall, jalgpall, käsipall, pesapall, ragbi;
42.2. hoki, sh saalihoki, jäähoki, maahoki;
42.3. võitluskunst või enesekaitsega seotud alad nagu karate, judo, poks, kickbox ja tai poks, maadlus vms;
42.4. veesportialad nagu allveesport, sukeldumine, avamerel purjetamine, veemoto, purjelauasõit, rafting, surfing, jääpurjetamine;
42.5. kite-surfing;
42.6. auto- või motosportialad, sh osalemine mootorsõidukite katsetustel, rallil, kardisõidul, mootorsaanisõidul, mootorrattaspordis, sh treeningud, ATV-ga sõitmine;
42.7. lennuspordialad nagu sõitmine deltaplaaniga, paraplaaniga, purilennukiga, õhupalliga;
42.8. ratsutamine, traavisõit;
42.9. jõusport (kulturism, jõutõstmise jms);
42.10. alad, mis nõuavad spetsiaalse erivarustuse kasutamist, sh. alpinism, jää-, kalju-, seina-, mägironimine;
42.11. ekspeditsioonid, mägimatkad ja mägironimised, kui tõustakse kõrgemale kui 2000 m merepinnast;
42.12. ekstreemspordialad, sh jalgratta down-hill, jalgrattatrikid, rulatrikid, free-ride, heli-ski jms;
42.13. langevarju- ja benji-hüpped;
42.14. talisport, sh mäesuusatamine, lumelauasõit, sportkelgutamine suusahüpped slaalom, sööstlaskumine*;
42.15. Kõrge riskiga aladeks loetakse ka muud eelnimetamata alad (sh ekstreemspordialad) mille käigus esineb tavapärasest kõrgem risk ära eksida, haigestuda, surra või saada kehavigastusi.
*Märkus punkti 42.14 kohta. Reisisõrke kindlustus Pluss paketi kindlustuskaitse hõlmab ka tegelemist mäesuusatamise ja lumelauasõiduga talispordikeskustes. Käesolev kindlustuskaitse laiendus ei kehti spordivõistlustel, samuti väljaspool suusatamiseks või lumelauasõiduks ettenähtud radu ega väljaspool talispordikeskusi.

Kindlustuse kehtivus tööl ja teenistuses

43. Kindlustus kehtib tööl ja teenistuses, v.a punktides 44 - 45 toodud juhtudel.
44. Kindlustus ei kehti töötamisel riskiohtlikel töödel või ametites nagu töötamine elukutselise sportlase, kaskadööri, kaevuri, ehitustöölise, kaluri, meremehe, tuukri, politseiniku, turvatöötaja, inkassaatori, päästetöötaja, laeva- või lennukimeeskonna liikmena, samuti kaitsevæeteenistuse tegevteenistuses, piirivalveteenistuses, sõjalisest tegevusest, õppustest ja harjutustest osavõtmisel, osalemisel rahuvalve missioonidel (sh viibimine kriisipiirkonnas vaatleja või muu töö tegemisel).
45. Kindlustus ei kehti töötamisel mistahes töödel või ametites, mille täitmisel kindlustatu kannab või kasutab relva.

Meditsiiniabi kindlustus

KINDLUSTUSJUHTUM

46. Meditsiiniabi kindlustuse kindlustusjuhtumiks on õnnetusjuhtumist või kindlustatu ootamatust haigestumisest tingitud:
46.1. kindlustatu surm;
46.2. kindlustatu tervisliku seisundi ootamatu halvenemine.
47. Haigestumine on kindlustatu tervisliku seisundi ootamatu halvenemine, mis saab alguse reisi ajal või mille esmased sümptomid ilmnevad reisi ajal ja mille ravimiseks vajab kindlustatu vältimatut arstiabi.

48. Õnnetusjuhtum on ootamatu, äkiline, välismõjust tingitud ja kindlustatu tahtest sõltumatult reisi ajal toimunud sündmus, mis toob kaasa kindlustatu kehavigastuse või surma.
49. Õnnetusjuhtumiks loetakse samuti kindlustatu tahtest sõltumatult tekkinud kindlustatu kehavigastust (nt venitus, nihestus), mille on põhjustanud kindlustatu liikumine või jõupingutus, mis leidis aset reisi ajal ja mis ilmneb maksimaalselt ühe ööpäeva jooksul ning mille tõttu kindlustatu on pöördunud arsti poole seitsme päeva jooksul arvates tekkinud vigastusest.
50. Õnnetusjuhtumiks loetakse samuti reisi ajal aset leidnud kuumarabandust, päikesepistet, gaasimürgitust, uppumist, külmumist ja ekslikult tarvitatud ainest tekkinud mürgitust.

HÜVITATAVAD RAVIKULUD, KULUTUSED RETSEPTIRAVIMITELE

51. Meditsiiniabi kindlustuse kindlustusjuhtumi korral hüvitatakse ambulatoorse ja statsionaarse ravi kulud, kui ravi on toimunud 45 päeva jooksul arvates kindlustusjuhtumi toimumisest.
52. Meditsiiniabi kindlustuse kindlustusjuhtumi korral hüvitatakse kulutused arsti poolt määratud retsepti alusel ostetud ravimitele.

HÜVITATAVAD HAMBARAVIKULUD

53. Meditsiiniabi kindlustuse alusel hüvitatakse ootamatu ägeda hambavalu kõrvaldamiseks hädavajalikud kulud ainult järgmiste protseduuride ning nende protseduuridega seotud ravimite eest:
  - 53.1. põletikukolde avamine;
  - 53.2. juurekanali puhastamine;
  - 53.3. ajutine plombeerimine;
  - 53.4. hamba eemaldamine;
  - 53.5. õnnetusjuhtumist (nt kukkumine, liiklusõnnetus, peksmine) tingitud hambaravi esmaabi kulud.
54. Kindlustusjuhtumiks ei loeta ühelgi juhul jäävhammaste või proteeside vigastamist või kahjustamist (sh hambamurd) hammustamise või närimise käigus.
55. Hambaravikulud hüvitatakse kindlustuspoliisile märgitud summa ulatuses.

TRANSPORDIKULUD JA REPATRIEERIMINE

56. Repatrieerimine tähendab käesolevates kindlustustingimustes:
  - 56.1. haige või kehavigastusega kindlustatu Eestisse toimetamist;
  - 56.2. kindlustatu surnukeha Eestisse toimetamist;
  - 56.3. kindlustatu surnukeha teises riigis tuhistamise korral toimetatakse Eestisse urn kindlustatu tuhaga.
57. Meditsiiniabi kindlustuse kindlustusjuhtumi korral hüvitatakse kindlustusjuhtumiga kaasnevad vältimatud transpordikulud kohapeal ja kindlustatu repatrieerimise kulud või matmiskulud teises riigis.
58. Kindlustatu surnukeha Eestisse toimetamise, teises riigis matmise või tuhistamise kulud hüvitatakse sõltumata surma põhjusest, v.a enesetapu korral või kui kindlustatu surma põhjustas või kui kindlustatu surmale aitas kaasa kindlustatu joobeseisund.
59. Kui kindlustatu tuhistatakse või maetakse teises riigis, ei ole kindlustusandjal kohustust hüvitada kindlustatu matusel või tuhistamistseremoonial osalevate isikute reisikulutusi (transport, ööbimine jms).

TEGEVUS MEDITSIINIABI KINDLUSTUSJUHTUMI KORRAL

60. Meditsiiniabi vajaduse tekkimisel tuleb kindlustatul pöörduda litsentseeritud arsti või raviasutuse poole.
61. Haiglaravi ja repatrieerimise kulud hüvitatakse ainult juhul, kui need on eelnevalt kindlustusandja kahjukäsituspartneriga (edaspidi „kahjukäsituspartner“) kooskõlastatud.
62. Haiglaravi või repatrieerimise korraldamiseks tuleb pöörduda kahjukäsituspartneri poole kindlustuspoliisil toodud telefoninumbri.
63. Kui kindlustatu ei vaja haiglaravi ega repatrieerimist, on kindlustatul ise õigus otsustada, kas ta pöördub ravi korraldamiseks kahjukäsituspartneri poole või iseseisvalt litsentseeritud arsti või raviasutuse poole.
64. If P&C Insurance AS-i või kahjukäsituspartneri esindajatele tuleb võimaldada juurdepääs kahjujuhtumit puudutavale informatsioonile ja dokumentidele, sh meditsiinilisele teabele.

TEGEVUS REPATRIEERIMISE KORRAL

65. Haige või kehavigastusega kindlustatu repatrieerimise Eestisse korraldab kahjukäsituspartner. Kindlustatu surmajuhtumi korral korraldab kahjukäsituspartner surnu matmise või tuhistamise teises riigis või repatrieerimise Eestisse.
66. Kahjukäsituspartneri poolt aktsepteeritud arstid otsustavad repatrieerimise vajalikkuse ja selle teostamise viisi üle.

REPATRIEERIMISE KORRALDAMISE EESKIRJADE RIKKUMINE

67. NB! Kindlustusandjal on õigus keelduda kindlustushüvitise maksmisest, kui kindlustatu pöördus reisilt tagasi enne repatrieerimisvajaduse hindamist kahjukäsituspartneri poolt aktsepteeritud arstide poolt.
68. Kui kahjukäsituspartneri poolt aktsepteeritud arstid peavad repatrieerimist vajalikuks ja kindlustatu sellest keeldub, ei ole kindlustusandjal mistahes edasiste kulutuste osas hüvitamiskohustust.
69. Kui kahjukäsituspartneri poolt aktsepteeritud arstid ei pea repatrieerimist või ennetähtaegset tagasipöördumist meditsiiniliselt põhjendatuks, ei ole kindlustusandjal repatrieerimiskulude hüvitamise kohustust.
70. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada repatrieerimisega seotud kulutusi, kui repatrieerimine toimus ilma kahjukäsituspartneri poolt aktsepteeritud arstide nõusolekuta või nende juhiseid eirates.

TÕENDID MEDITSIIINIABI KINDLUSTUSE KORRAL

71. Meditsiiniabi kindlustuse korral tuleb sõltuvalt kahjujuhtumist esitada arstitõendid (sh diagnoos), ravi- ja ravimite arved, transpordiarved, vajadusel tõend välismaal viibimise aja kohta ning muud kahju toimumist, kahjujuhtumi asjaolusid ja kahju suurust tõendavad dokumendid.

MEDITSIIINILISED DOKUMENDID

72. Meditsiiniabi kindlustuse alusel hüvitatakse järgmised mõistlikud ja vajalikud kulutused kindlustusjuhtumi asjaolusid tõendavate dokumentide (diagnoos, haiguslugu, arstitõendid jms) hankimiseks:
- 72.1. täiendav visiiditasu;
- 72.2. dokumentide vormistamise, paljundamise või saatmise kulu.
73. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada meditsiiniliste dokumentide hankimisega seotud majutusteenuse- ja transpordikulusid.

Meditsiiniabi kindlustuse välistused

74. Lisaks peatükis "Meditsiiniabi kindlustuse välistused" toodud välistustele kuuluvad kohaldamisele "Üldised välistused" (vt p 179 - 203).

KINDLUSTATU OTSIMINE

75. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada eksinud või kadunuks jäänud kindlustatu otsingu kulutusi.

EESTIS VÕI ELUKOHARIIGIS TEHTUD KULU

76. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada Eestis või kindlustatu alalise elukoha riigis osutatud meditsiiniabiteenuste kulu (sh taastusravi Eestis või elukohariigis).

MUUL ALUSEL HÜVITATAVAD KULUD

77. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada kulutusi, mis kuuluvad hüvitamisele õigusaktide, rahvusvaheliste lepingute vm õigusaktide, kohustusliku- või sundkindlustuse alusel (nt Haigekassa poolt).

LAST OOTAV EMA

78. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada rasedusest või raseduse komplikatsioonidest tingitud kulutusi.
79. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada sünnitusest või sünnituse komplikatsioonidest tingitud kulutusi, samuti sünnitusjärgse ravi või hoolduse kulu. Käesolevas punktis toodud välistust kohaldatakse nii ema kui ka lapsega seotud kulustele.

ETTENÄHTAVAD KULUD

80. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada plaanilise ravi kulu, samuti sünnitusega, raseduse või raseduse komplikatsioonidega seonduvaid kulutusi.

ENNE REISI ALGUST ILMNENUD HAIGUSTEGA VÕI TEKKINUD VIGASTUSTEGA SEOTUD KULUD

81. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada enne kindlustuslepingu sõlmimist või reisi algust ilmnenuid haiguste (sh krooniliste haiguste) või tekkinud vigastustega seotud kulutusi. Eeltoodud välistust ei kohaldata kroonilise haiguse eluohtliku ägenemise korral antava esmaabi suhtes.

TÄTOVEERINGUD, KOSMEETILISED JA PLASTILISED OPERATSIIONID

82. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada kulutusi, mis on seotud kosmeetiliste operatsioonide, plastiliste operatsioonide, tätoveerimise või tätoveeringu eemaldamisega või eelnimetatud toimingutest põhjustatud tüsistustega.

ARSTI ETTEKIRJUTUSED

83. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada kulutusi, mis tekkisid seetõttu, et kindlustatu jättis täitmata arsti ettekirjutused.

MUUD VÄLISTUSED

84. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kulutused ületavad hädavajaliku ravi piiri või ei ole vältimatud.
85. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada:
- 85.1. kulu psüühiliste haiguste ja seisundite (k.a depressiivne seisund) diagnostikale ja ravile;
- 85.2. kulu suguhaiguste, HIV-viiruse ja AIDS-i diagnostikale ja ravile;
- 85.3. ebateaduslike ja mittemeditsiiniliste ravimeetodite rakendamise kulu;
- 85.4. kulu arsti ettekirjutuseta ostetud ravimitele, protseduuridele ja raviteenustele;
- 85.5. ilma retseptita ostetud ravimite kulu;
- 85.6. kaitsesüstide ja vaksineerimise kulu, v.a vaksineerimine ja kaitsesüstid meditsiiniabi kindlustusega hõlmatud ravi käigus.

Õnnetusjuhtumikindlustus

86. Õnnetusjuhtumikindlustuse kindlustusjuhtumiks on kindlustuse kehtivuse ajal toimunud õnnetusjuhtum (vt p 48 - 50), mille tagajärjel kindlustatu sureb.
87. Õnnetusjuhtumikindlustuse alusel makstakse surmajuhtumihüvitist.
88. Surmajuhtumihüvitis makstakse kindlustatu pärijatele või muule hüvitise saamiseks õigustatud isikule, kui kindlustatu sureb õnnetusjuhtumi tagajärjel.
89. Surmajuhtumihüvitise suuruseks on kindlustussumma.
90. Surmajuhtumihüvitist ei maksta, kui kindlustatu sureb hiljem kui ühe aasta möödudes õnnetusjuhtumi toimumisest.
91. Kindlustusjuhtumiks ei loeta skorpioni, ämbliku, putuka või puugi pistet või hammustust.
92. Surmajuhtumihüvitist ei maksta, kui õnnetusjuhtumi põhjustas või aitas sellele kaasa:
- 92.1. mistahes meditsiiniline protseduur (sh operatsioon), välja arvatud juhul, kui meditsiiniline protseduur on tingitud kindlustuskaitse ajal juhtunud õnnetusjuhtumist;
- 92.2. kindlustatu või kindlustushüvitise saamiseks õigustatud isiku poolt lubatud sõidukiiruse ületamine või mootorsõiduki juhtimine ilma juhtimisõigusega.
93. Kindlustus ei kehti õnnetusjuhtumi korral, mis on toimunud kindlustatu viibimisel vangistusasutuses vahistatuna, arestialusena või kinnipeetavana.

Reisitörke kindlustus

94. Reisitörge on reisi ärajäämine või juba alanud reisi reisigraafikust kõrvalekaldumine.
95. Kindlustusandjal on hüvitamiskohustus ainult sel juhul, kui reisitörge on tingitud kindlustusjuhtumist.
96. NB! Sama kindlustusperioodi jooksul maksab kindlustusandja hüvitist ainult kahe reisitörke kindlustusjuhtumi eest.
97. Hüvitamisele kuuluvad üksnes kindlustatu reisitörkega seotud kahju ja kulutused. Hüvitamisel lähtutakse sellest, kelle huvides kulutus on tehtud, mitte sellest, kes kulutuse tegi.
98. Kui reisitörkest tulenevat kahju ja kulutusi ei ole võimalik seostada konkreetse kindlustatuga (nt viieliikmeline reisiseltskond üürib rühma peale ühe maja), loetakse, et iga kindlustatu osa ühistes kuludes on võrdne.

REISIGRAAFIKUST KÕRVALEKALDUMINE

99. Reisigraafikust kõrvalekaldumine tähendab, et kindlustatud isik on juba välismaal, kuid ei saa reisitörke kindlustusjuhtumi tõttu reisi jätkata vastavalt planeeritule.
100. Reisigraafikust kõrvalekaldumiseks loetakse ka seda, kui kindlustatu reisikindlustuse kindlustusjuhtumi tõttu hilineb reisi algus- või transiitpunkti või reisi lõpp-punktist väljuvale transpordivahendile või reisi algus viibib kindlustusjuhtumi tõttu, ja kindlustatu otsustab reisi jätkata, kuid ei saa seda teha vastavalt planeeritule.
101. NB! Käesolevate kindlustustingimuste alusel ei hüvitata kahju ja kulutusi, mis on tingitud sellest, et kindlustatu kaldub reisigraafikust kõrvale ja reisib välisriiki, kus abivajav lähedane elab või asub.

REISI ÄRAJÄÄMINE

102. Reisi ärajäämine on Eestist algava reisi, mis on broneeritud või välja ostetud, täielik mittetoimumine kindlustusjuhtumi tõttu.
103. Reisi ärajäämiseks ei loeta reisigraafikust kõrvalekaldumist, kui kindlustatu oli juba välismaal, kuid ei saanud reisi jätkata järgmisesse sihtkohta vastavalt planeeritule.
104. Reisi ärajäämise korral hüvitatakse kahju tingimusel, et reisi või reisiiga seotud teenuste eest on makstud või maksmise kohustus on võetud enne kindlustusjuhtumi saabumist.

Reisitörke kindlustusjuhtumid

HAIGESTUMINE, ÕNNETUSJUHTUM VÕI SURM ENNE REISI

105. Kindlustusjuhtumiks on reisi ärajäämine, mille põhjuseks on ootamatult enne reisi algust tekkinud kindlustatu eluohtlik seisund, äge haigestumine, raske kehavigastus või surm.
106. Kindlustusjuhtumiks on reisi ärajäämine, mille põhjuseks on järgmised ootamatult enne reisi tekkinud asjaolud: kindlustatu lähedase reisikaaslase eluohtlik seisund, äge haigestumine, raske kehavigastus või surm. Lähedaseks reisikaaslaseks loetakse pereliiget või reisikaaslast, kellega oli reis ühiselt ostetud (broneeritud, makstud).
107. Eelmises kahes punktis toodud sündmused on kindlustusjuhtumiks tingimusel, et need takistavad reisile minekut (lein, reisi eesmärgi äralangemine, matuste korraldamine, reisikaaslane vajab kindlustatu abi jms).

HAIGESTUMINE, ÕNNETUSJUHTUM, SURM ENNE REISI VÕI REISI AJAL

108. Kindlustusjuhtumiks on reisitörge, mille põhjustas järgnevalt nimetatud kindlustatu lähedase ootamatult tekkinud eluohtlik seisund, raske kehavigastus või surm:
  - 108.1. abikaasa või elukaaslane;
  - 108.2. laps või lapselaps;
  - 108.3. ema või isa;
  - 108.4. vanaema või vanaisa;
  - 108.5. vend või õde;
  - 108.6. ämm või äi.

109. Eelmises punktis toodud sündmused on kindlustusjuhtumiks tingimusel, et need takistavad reisile minekut või reisigraafiku järgset jätkamist (lein, reisi eesmärgi äralangemine, matuste korraldamine, lähedane vajab kindlustatu abi jms).

KINDLUSTATU VARA KAHJUSTUMINE

110. Kindlustusjuhtumiks on reisirõrge, mille põhjustas kindlustatu Eestis asuval varale 7 päeva jooksul enne reisi algust või reisi ajal ootamatult tekkinud tõsised kahjustused, mille tõttu on vältimatult vajalik kindlustatu isiklik kohalolek (elukoha sissemurdmine, tulekahju, veeavarii, loodusõnnetus vms).

HÄIRED REGULAARLIINIDEL

111. Kindlustusjuhtumiks on reisirõrge, mille põhjustas asjaolu, et hilines või ei väljunud regulaarliinil sõitev transpordivahend (v.a tiiburlaev või Eesti-sisesel liinil sõitev laev), millega kindlustatu kavatses sõita reisi algus-, siht- või transiitpunkti, kui hilinemise või mitteväljumise põhjuseks oli:
- 111.1. transpordivahendi tehniline rike;
- 111.2. liiklusõnnetus;
- 111.3. ilmastikuolud.
112. Regulaarliinil sõitvaks transpordivahendiks loetakse sõiduplaani alusel liikuvat lennukit, rongi, bussi või laeva (sh ühistransport), samuti tšarterreisi sooritavat lennukit.
113. Kui transpordivahendi hilinemise või mitteväljumise põhjustas punktis 111 märkimata asjaolu, ei ole tegemist kindlustusjuhtumiga (nt lennukite ummikud lennuväljal, lennukorraldaja viga, lennureisi ümberkorraldamine lennuettevõtte poolt jms).

HÜVITATAV KAHJU REISI ÄRAJÄÄMISE KORRAL

114. Reisi ärajäämisel hüvitatakse see osa reisi maksumusest, mida reisikorraldaja või reisiga seotud teenuse pakkuja ei tagasta.

HÜVITATAV KAHJU REISIGRAAFIKUST KÕRVALEKALDUMISE KORRAL

115. Reisigraafikust kõrvalekaldumisel hüvitatakse ainult järgmised kulud:
- 115.1. reisi sihtpunkti või transiitpunkti jõudmiseks vajalikud täiendavad pileti ümbervahetamise kulud või alternatiivse transpordivahendi kasutamise kulud odavaimas saada olnud hinnaklassis ning mõistlikud ja vajalikud majutusteenuse kulud;
- 115.2. reisilt ennetähtaegse tagasipöördumisega kaasnevad mõistlikud ja vajalikud transpordi- ja majutusteenuse kulud.
116. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada transpordi- ja majutusteenuse kulusid ulatuses, mida kindlustatu oleks pidanud tegema, kui kindlustatu ei oleks reisigraafikust kõrvale kaldunud.
117. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada kindlustatu transpordivahendi (nt sõiduauto, jaht) või selle jäänuste remondi, hoidmise ega transpordi (sh Eestisse tagasitoomise) kulu.
118. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada kulutusi toidule, joogile ega muudele punktis 115 nimetatud kaupadele või teenustele.
119. Kindlustusandjal ei ole kohustust maksta hüvitist reisiga seotud kaupade ja teenuste eest, mida kindlustatu ei saanud reisigraafikust kõrvalekaldumise tõttu kasutada (nt reisipaketi kasutamata päevad, ettemaksed hotelli, ekskursioonide eest jms).

TEGEVUS REISITÕRKE KORRAL

120. Reisirõrke korral tuleb reisikorraldajat või reisiga seotud teenuseid osutavaid ettevõtjaid (nt hotell, lennukompanii) reisirõrkest viivitamata informeerida, et reisirõrkega kaasneksid kõige väiksemad võimalikud kulud.
121. Eelmises punktis toodud teatamiskohustuse rikkumisel ei hüvita kindlustusandja viivitusest tekkinud täiendavaid kulusid.
122. Kui reisirõrke põhjustas transpordiettevõtte tegevus või tegevusetus, tuleb võimaluse korral võtta sellelt ettevõttelt tõend, millest nähtub reisirõrke põhjus.

TÕENDID REISITÕRKE KINDLUSTUSE KORRAL

123. Reisirõrke kindlustuse korral tuleb sõltuvalt kahjujuhtumist esitada arstitõendid, tõend sugulussuhte kohta, politsei tõend liiklusõnnetuse kohta, transpordiettevõtte tõend hilinemise ja hilinemise põhjuse kohta.
124. Samuti tuleb reisirõrke kindlustuse korral esitada esialgsed ja täiendavad arved reisi maksumuse kohta ja tõend selle kohta, kui palju reisi maksumusest kuulub tagastamisele reisikorraldaja või reisiteenust osutava ettevõtte poolt, reisi esialgsed ja asenduspiletid, hotelliarved ning vajadusel muud kindlustusjuhtumi toimumist ja kahju suurust tõendavad dokumendid.

Reisirõrke kindlustuse välistused

125. Lisaks peatükis "Reisirõrke kindlustuse välistused" toodud välistustele kuuluvad kohaldamisele "Üldised välistused" (vt p 179 - 203).

TERVISLIK SEISUND

126. Kindlustusandjal ei ole kahju hüvitamise kohustust, kui reisirõrke põhjustas enne kindlustuslepingu sõlmimist alanud haiguse (sh kroonilise haiguse) või tekkinud vigastuse tagajärgede ägenemine või kestmine.

127. Kindlustusandjal ei ole kahju hüvitamise kohustust, kui reisirõrke põhjustas kindlustatu, kindlustatu reisikaaslase, abikaasa, elukaaslase, lapse, lapselapse, õe või minia rasedus või sellest tingitud komplikatsioonid või sünnitus.

VALESTI PLANEERITUD AJAGRAAFIK

128. Kindlustusandjal ei ole kahju hüvitamise kohustust, kui reisirõrke põhjustab valesti planeeritud reisi ajagraafik, milles ei arvestata ümberistumisteks ettenähtud vajalikku aega, tavapäraseid ilmastikuolusid jms. Seejuures peab kindlustatu arvestama täiendavaks turvakontrolliks (pagasi läbivaatus, salongi kaasavõetavate esemete kontroll jms) kuluvat aega.
129. Kindlustusandjal ei ole kahju hüvitamise kohustust, kui kindlustatu ei registreerunud väljasõidule õigeaegselt või eiras transpordiettevõtte juhiseid õigeaegselt kohalejõudmiseks.

TIIBURLAEVAD JA EESTI-SISENE LAEVALIIKLUS

130. Kindlustusandjal ei ole kahju hüvitamise kohustust, kui reisirõrke põhjustab ilmastikuolude tõttu tekkinud kõrvalekalle tiiburlaeva või Eesti-sisese laevaliikluse sõidugraafikust.

MUUL ALUSEL HÜVITATAV KAHJU

131. Kindlustusandjal ei ole kahju hüvitamise kohustust, kui kulutuste eest on võimalik hüvitist saada reisirõrke eest vastutavalt isikult, transpordiettevõttelt, reisikorraldajalt vms.

MITTEHÜVITATAVAD KAHJUD

132. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada:
- 132.1. reisirõrke tõttu saamata jäänud tulu;
- 132.2. kahju, mis on tingitud planeeritud reisiga seotud võimaluste äralangemisest (sõlmimata leping, saamata jäänud kontaktid, loodetud kogemuste või elamuste ärajäämine jms);
- 132.3. kahju ja kulutusi, kui reisirõrge ei olnud tingitud kindlustusjuhtumist (nt ilm muutub külmaks ja kindlustatu soovib kuurordist ennetähtaegselt tagasi pöörduda; lennukartus; ebastabiilne olukord reisi sihtpunktis jms).
- 132.4. kahju ja kulutusi, kui reisirõrke põhjuseks on dokumentide puudumine või puudulikud dokumendid (pass aegunud, viisa puudumine, vaktsineerimistõendi puudumine jms).

Pagasikindlustus

KINDLUSTUSOBJEKT

133. Pagasikindlustuse kindlustusobjektiks on kindlustatuga reisil kaasas olnud isiklikud asjad (pagas), v.a punktis 172 nimetatud asjad, millele pagasikindlustus ei laiene. Kõigi sama kindlustuslepingu alusel kindlustatud isikute pagas on kindlustatud ühtse tervikuna, sõltumata pagasiühikute arvust.

KINDLUSTUSJUHTUM

134. Pagasikindlustuse kindlustusjuhtumiks on pagasi:
- 134.1. vargus või röövimine;
- 134.2. hilinemine transpordiettevõtte süül;
- 134.3. kaotamine või kahjustamine transpordiettevõtte süül.
135. Transpordiettevõtte on isik, kes veab tasu eest kindlustatu pagasit.

ASJAD, MIS PEAVAD OLEMA KÕRGENDATUD JÄRELEVALVE ALL

136. Kõrgendatud järelevalve tähendab, et asjad peavad olema kindlustatu katkematu ja vahetu järelevalve all või valvega pagasihoiuruumis.
137. Valvega pagasihoiuruumiks loetakse käesolevates kindlustustingimustes:
- 137.1. majutusettevõtte seifi või seifi majutusettevõtte numbritoas;
- 137.2. hoiuruumi, mis on vahetult ja katkematult valvuri, turvamehe või hoiukoha töötaja järelevalve all.
138. Järgnevate asjade suhtes kehtib pagasikindlustus ainult siis, kui need asjad on kindlustatu katkematu ja vahetu järelevalve all või valvega pagasihoiuruumis:
- 138.1. elektroonilised seadmed (sh arvutid, foto-, filmi-, videokaamerad, mobiiltelefonid ja eelnimetatud seadmete lisaseadmed);
- 138.2. väärisesemed, kellad;
- 138.3. tulirelvad;
- 138.4. muusikariistad;
- 138.5. pass või muud isikut tõendavad dokumendid, viisad, vaktsineerimist tõendavad dokumendid.
139. Punktis 138 loetletud asjad ei ole kindlustatud, kui need asuvad auto kastis, järelevalveta jäetud autos või auto pagasiruumis.
140. Pagasikindlustuse kindlustuskaitse ei kehti punktis 138 loetletud asjade suhtes, kui need asuvad lennuki, bussi, rongi või laeva pagasiruumis või pagasivagunis.
141. NB! Eelmises punktis toodud piirang kehtib isegi juhul, kui tulenevalt transpordieeskirjadest või turvanõuetest ei ole lubatud punktis 138 nimetatud asju transpordivahendi salongi kaasa võtta.

SÕIDUKISSE JÄETUD ASJAD

142. Punktis 138 nimetatud asjad on autos asumise ajal kindlustatud varguse ja röövimise vastu ainult sel juhul, kui kindlustatu viibib samal ajal samas autos.
143. Sõidukisse jäetud asjad on kindlustatud varguse vastu ainult juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
  - 143.1. asjad asuvad sõiduki pagasiruumis ja
  - 143.2. vargus toimub sõidukisse sissemurdmise teel päevasel ajal kella 7–22-ni ja
  - 143.3. kõik sõiduki ukсед olid lukustatud ja sõiduki aknad ning katuseluuk suletud ja
  - 143.4. sõidukil olemasolevad turvaseadmed (signalisatsioon, immobilaiser) olid sisse lülitatud.
144. Kindlustusvõtja peab varguse sooritamise kellaaja tõendama politsei tõendiga.
145. Sõidukisse sissemurdmiseks loetakse sõidukisse tungimist sõiduki luku lõhkumise, muukimise, esiklaasi, salongiklaaside, katuseluugi või muude sõiduki piirete purustamise teel ja selle kohta on esitatud avaldus kriminaalmenetluse algatamiseks.
146. Sõiduki luku muukimiseks ei loeta lukustuse avamist originaalvõtme, -puldi või selle jäljendiga, s.h juhul, kui võti või pult varastati rietuseseme taskust (sh lukustatud, kinninööbitud või muul viisil suletud taskust), käe-, vöö- või seljakotist, kohvrast, mapist vms.
147. Sõidukisse nähtavale kohale jäetud asjad hüvitamisele ei kuulu.
148. Asjad, mis asusid sõiduki lahtises kastis või presendi, kile, riide vms materjaliga (sh tent) kaetud kastis, hüvitamisele ei kuulu.

HÜVITATAV PAGASIKAHJU

149. Kindlustusjuhtumi tagajärjel pagasile tekkinud kahju hüvitamine toimub kahjustunud asja taastamiskulutuste hüvitamise teel või vara turuväärtuse hüvitamise teel. Kindlustusandjal on õigus otsustada, millisel viisil kahju hüvitamine toimub. Kindlustusandjal ei ole kohustust korraldada vara taastamist.
150. Turuväärtuse hüvitamisel on aluseks on samalaadse asja turuhind (harilik väärtus) Eestis.
151. Kui asjal puudub Eestis käive, mistõttu ei ole võimalik määrata asja keskmist turuhinda Eestis, on kindlustushüvitise määramise aluseks asja soetamishind. Soetamishinnast arvestatakse maha asja väärtuse vähenemine arvestusega mitte vähem kui 10% ja mitte rohkem kui 30% asja soetamishinnast iga kalendriaasta kohta.
152. Ühe asja eest makstava kindlustushüvitise maksimaalne suurus (piirmäär) on 50% pagasikindlustuse kindlustussummast.

SPORDIVARUSTUS

153. Spordivarustuse eest (sh spordirõivad, spordijalanõud, kepid, suusad, lumelauad, jalgratas, pesapallikurikas, langevari jms) makstava kindlustushüvitise maksimaalne suurus on 160 eurot kõigi sama kindlustusjuhtumi tõttu kahjustunud, hävinud või kaotsi läinud esemete kohta kokku.

HÄDAVAJALIKUD ASJAD, KUI PAGAS HILINEB

154. Pagasikindlustuse alusel hüvitatakse reisi ajal vältimatult vajalike tarbekaupade soetamise (ostmine, üürimine, rentimine) kulutused, kui pagas hilineb välisriigis transpordiettevõtte süül rohkem kui 4 tundi.
155. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada kaupade soetamise kulutusi, mida kindlustatu oleks teinud ka juhul, kui pagas ei oleks hilinenu.
156. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada kulutusi söögi ja joogi eest.
157. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada kaupade soetamise kulutusi, kui pagas hilines Eestisse saabumisel.
158. Kindlustusandja hüvitab käesolevate kindlustustingimustega ette nähtud tarbekaupade soetamise kulutused vastavate kuludokumentide alusel maksimaalselt „Kindlustussummade ja hüvitislimiitide tabelis“ märgitud summa ulatuses.
159. Eeltoodud hüvitis ei ole valuraha pagasi hilinemise eest. Hüvitist makstakse üksnes tegelike kulude tegemist tõendavate dokumentide alusel.

DOKUMENTIDE VARGUS VÕI RÖÖVIMINE

160. Passi, isikutunnistuse või muu isikut tõendav dokumendi, viisa või vaksineerimist tõendava dokumendi varguse või röövi korral hüvitatakse järgmised kulutused asendusdokumentide soetamiseks Eestis või Eesti välisesinduses:
  - 160.1. riigilõiv;
  - 160.2. koopiate tegemise kulu;
  - 160.3. dokumendifoto tegemise kulu.
161. Eelmises punktis nimetatud kulud hüvitatakse kuni 80 euro ulatuses.
162. Punktis 160 nimetatud kulutused hüvitatakse tingimusel, et pass, isikutunnistus või muu isikut tõendav dokument, viisa või vaksineerimist tõendav dokument on kindlustatu katkematu ja vahetu järelevalve all või valvega pagasihoiuruumis (vt p 137).
163. Muude, punktis 160 nimetatamata dokumentide (sh piletid) vargusest, röövimisest või kaotaminekust, hävimisest või kahjustumisest tingitud kahju ja kulutusi ei hüvitata.
164. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada asendusdokumentide soetamisega seotud transpordi- või majutusteenuse kulusid ega kulutusi kadunud dokumentide otsimiseks.

TEGEVUS PAGASIKAHJU KORRAL

165. Pagasi varguse või röövimise kohta tuleb esitada viivitamatult avaldus lähimasse politseijaoskonda. Kindlustusandjale tuleb esitada politsei tõend juhtumi asjaolude kohta.

166. Võimaluse korral tuleb esmajärjekorras pöörduda pagasikahju eest vastutava isiku (hotell, transpordiettevõtte jms) poole ning esitada avaldus kahju hüvitamiseks. Kindlustusandja hüvitab pagasikahju ulatuses, milles hüvitist ei ole võimalik saada pagasikahju eest vastutavatelt isikutelt.
167. Transpordiettevõtte või isiku, kelle kätte pagas on hoiule antud, süül toimunud pagasikahju korral tuleb juhtumi kohta esitada kindlustusandjale vastava ettevõtte või isiku kirjalik tõend, millest nähtub pagasikahju põhjus.

TÕENDID PAGASIKINDLUSTUSE KORRAL

168. Pagasikindlustuse korral tuleb sõltuvalt kahjujuhtumist esitada transpordiettevõtte tõend vara kahjustumise või kadumise kohta, politsei tõend, vältimatute tarbekaupade ostmise arved, asjade parandamise arved, kahjustunud asjad, mida pole võimalik parandada ning vajadusel muud kindlustusjuhtumi toimumist ja kahju suurust tõendavad dokumendid.

PAGASIKINDLUSTUSE VÄLISTUSED

169. Lisaks peatükis "Pagasikindlustuse välistused" toodud välistustele kuuluvad kohaldamisele "Üldised välistused" (vt p 179 - 203).
170. Kindlustusandjal ei ole kahju hüvitamise kohustust, kui kahju on tekkinud:
- 170.1. asjade tavapärase kasutamise käigus;
- 170.2. asjade kokkupuutel kindlustatu pagasis olevate vedelikega;
- 170.3. pagasi järelvalveta jätmisest, kaotamisest või maha unustamisest.
171. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada kahju, mis on tekkinud klaasist, portselanist, keraamilisest vms haprast materjalist eseme purunemise tõttu.

ASJAD, MILLELE TEKINUD KAHJU EI HÜVITATA

172. Pagasikindlustus ei laiene järgmistele asjadele:
- 172.1. töövahendid, tööriistad;
- 172.2. kaubad, toote- või kaubanäidised;
- 172.3. piletid (piletid transpordivahendi kasutamiseks, kontserdipiletid jms);
- 172.4. raha, väärtpaberid, pangakaardid;
- 172.5. prillid, päikesepriidid, kontaktläätsed;
- 172.6. dokumendid (käsikirjad, joonised, fotod, reklaam- ja koolitusmaterjal) välja arvatud pass, muud isikud tõendavad dokumendid, v.a punktis 160 nimetatud dokumendid;
- 172.7. tarkvara ja andmebaasid;
- 172.9. kunsti- ja antiikesemed;
- 172.10. kollektsioonid;
- 172.11. mööbel, kolimise eesmärgil transporditavad asjad;
- 172.12. mootorsõidukid, haagised, autosuvilad, paadid, nende varuosad, lisavarustus ning sisustus;
- 172.13. toiduained, joogid;
- 172.14. loomad, taimed.

Asjaajamiskulude kindlustus

173. Kindlustusandja hüvitab kirjalike tõendite (arved, kviiitungid jms) alusel „Kindlustussummade ja hüvitislimiitide tabelis“ toodud ulatuses kindlustatu asjaajamiskulud, mis on tehtud käesoleva kindlustuslepinguga hõlmatud kindlustusjuhtumi tõttu.
174. Asjaajamiskuludeks loetakse: telefonikulud, internetikasutamise kulud ja koopiategemise kulud jms.

Õigusabi kindlustus

175. Teises riigis kindlustatu poolt mittetahtlikult toimepandud õigusvastasest teost tuleneva tsiviilõigusliku nõude korral hüvitatakse kindlustatule mõistlikud ja vajalikud kulutused õigusabile, arvestades juhtumi asjaolusid, õigusliku vaidluse keerukust, nõude suurust ning õigusteenuse tavapärasest hinda õigusteenuse osutamise riigis.
176. Hüvitamisele ei kuulu kulutused õigusabile, mis on seotud:
- 176.1. kindlustatu kriminaalkorras karistatava teoga;
- 176.2. kindlustatu poolt tööülesannete täitmise;
- 176.3. kauba müügi või teenuste osutamisega;
- 176.4. kindlustatu poolt sõiduki juhtimise või kasutamisega.
177. Lisaks eelmises punktis toodud välistustele kuuluvad kohaldamisele "Üldised välistused" (vt p 179 – 203).

TÕENDID ÕIGUSABIKINDLUSTUSE KORRAL

178. Õigusabi kindlustuse korral tuleb sõltuvalt kahjujuhtumist esitada tsiviilvastutuse tekkimist või äralangemist tinginud asjaolude kirjeldus, kolmanda isiku nõue, kindlustatule õigusteenust osutanud isiku poolt koostatud kirjad, avaldused, pöördumised vms, nimekiri osutatud õigusteenustest, õigusabi kulude arved ja maksekviitungid.

Üldised välistused

- 179. Üldisi välistusi kohaldatakse kõigi kindlustusjuhtumite korral.
- 180. Kahju või kulutus ei kuulu hüvitamisele, kui kahju või kulutuse põhjustanud sündmus ei vasta kindlustusjuhtumi tunnustele.
- 181. Kahju või kulutus ei kuulu hüvitamisele, kui see ei vasta kindlustustingimustes toodud hüvitatavate kahjude või kulutuste tunnustele.

EPIDEEMIA, LOODUSÕNNETUS

- 182. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustab:
  - 182.1. maavärin;
  - 182.2. laviin;
  - 182.3. üleujutus;
  - 182.4. metsatulekahju;
  - 182.5. orkaan;
  - 182.6. keeristorm;
  - 182.7. vulkaanipurse;
  - 182.8. hiidlaine (tsunami).
- 183. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustab epideemia. Epideemia on nakkushaiguse puhang, mis nõuab nakkustõrjemeetmete laiaulatuslikku rakendamist.

TERRORISM

- 184. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustab terrorism.
- 185. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjuseks on terroriaktide vältimiseks rakendatud piirangud või abinõud (sh liikluse peatamine või ümbersuunamine, täiendav kontroll, piirangud esemete transpordil jms).
- 186. Terrorismiks loetakse käesolevates eritingimustes mistahes ebaseaduslikku tegu, mis on suunatud inimeste elu või tervise ohustamisele või surma põhjustamisele või vara hävitamisele või kahjustamisele või muu kahju tekitamisele (sh infosüsteemide blokeerimine või nende töö takistamine), kui teol on poliitiline, usuline või ideoloogiline eesmärk, sh valitsuse mõjutamine või avalikkuses hirmu tekitamine poliitilisel, usulisel või ideoloogilisel eesmärgil.

MORAALNE KAHJU

- 187. Kindlustusandjal ei ole kohustust hüvitada moraalselt (mittevaralist) kahju.

EESTIS VÕI KINDLUSTATU ELUKOHARIIGIS TOIMUNUD JUHTUM

- 188. Kindlustusandjal ei ole kahju hüvitamise kohustust, kui kahju tekkimise aluseks olev sündmus toimus Eestis või kindlustatu elukohariigis. Käesolevat välistust ei kohaldata kindlustustingimustega määratud reisitörke kindlustuse juhtumite korral.

TUUMAENERGIA JA RADIOAKTIIVSUS

- 189. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustab tuumarelv, tuumaenergia või radioaktiivsus.

MASSILISED KORRATUSED, SÕDA, RELVAKOKKUPÕRGE

- 190. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustab sõda või sõjalise operatsiooni taoline olukord, relvakokkupõrge, mäss, ülestõus, kodusõda või massilised korratused.
- 191. Kindlustusandja soovib enne reisi algust tutvuda ohupiirkondi (kriisipiirkondi) puudutava informatsiooniga Eesti Vabariigi välisministeeriumi koduleheküljel ning võimalusel vältida reisimist ohupiirkondadesse.

RAHVUSVAHELISTEST SANKTSIOONIDEST TULENEVAD PIIRANGUD

- 192. Kõik kindlustusriskid, mille kindlustamine on vastuolus või mis muutuvad vastuolus olevaks kaubanduspiirangute, keeldude või sanktsioonidega, mis on kehtestatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, Euroopa Liidu või Ameerika Ühendriikide poolt, välistatakse kindlustuskaitsest alates päevast, mil eelnimetatud kaubanduspiirangud, keelud või sanktsioonid muutuvad vastava kindlustuslepingu suhtes kohaldatavaks.
- 193. Juhul kui Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, Euroopa Liidu või Ameerika Ühendriikide organite poolt kehtestatud sanktsioonid takistavad otseselt või kaudselt kindlustusteenuse osutamist käesoleva kindlustuslepingu alusel, on kindlustusandjal õigus kindlustusleping üles öelda, saates teisele lepingu poolele kirjaliku teate. Kindlustusleping loetakse üles öelduks 14 päeva möödumisel arvates päevast, mil ülesütlemisteade jõudis teise lepingu poolele. Kommunikatsioonikatkestuse korral loetakse, et ülesütlemisteade on üle antud, kui teade on välja saadetud või teadet on üritatud välja saata.

STREIK, TÖÖSULG

- 194. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustab või kui kahju tekkimisele aitab kaasa streik või töösulg.
- 195. Streik on töökatkestus, mis toimub töötajate või töötajate ühingu või liidu algatusel, saavutamaks tööandjalt või tööandjate ühingult või liidult järeleandmisi seaduslikes tööalastes nõudmistes. Töösulg on töökatkestus tööandja või tööandjate ühingu või liidu algatusel, saavutamaks töötajatelt või nende ühingult või liidult järeleandmisi seaduslikes tööalastes nõudmistes.

AVALIKU VÕIMU TEOSTAMINE

196. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustab politsei, piirivalve, tollitöötajate või muude avalikku võimu teostavate ametiisikute tegevus.
197. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustab vara arestimine, kinnipidamine, konfiskeerimine või sundvõõrandamine.

KINDLUSTUSVÕTJA JA KINDLUSTATU TEGEVUS

198. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustab:
  - 198.1. kindlustatu enesetapp või enesetapu katse;
  - 198.2. kindlustatu kihlvedudes osalemine või kakluse algatamine kindlustatu poolt;
  - 198.3. tahtliku kuriteo tunnustega teo toimepanemine (v.a hädakaitse) või selle varjamine.
199. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui
  - 199.1. kindlustatu põhjustab kindlustusjuhtumi saabumise tahtlikult või raske hooletuse tõttu;
  - 199.2. kindlustusvõtja või kindlustatu esitab kindlustusandjale kahjukäsitluse käigus ebaõigeid andmeid;
  - 199.3. kindlustusleping on sõlmitud pärast kahjujuhtumi põhjustava asjaolu ilmnemist.
  - 199.4. kahju põhjustav sündmus oli kindlustuslepingu sõlmimise ajal kindlustatule või kindlustusvõtjale ettenähtav.

SÕIDUKI JUHTIMISEGA SEOTUD VÄLISTUSED

200. Kui kindlustatu põhjustab sõidukit juhtides kindlustusjuhtumi, ei ole kindlustusandjal hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustas on või sellele aitas kaasa:
  - 200.1. kindlustatu joobeseisud. Kindlustatu joobeseisundi määramisel lähtutakse kindlustusjuhtumi toimumise riigis kehtivatest lubatud alkoholisisalduse määradest;
  - 200.2. sõiduki juhtimine ilma juhtimisõigusega;
  - 200.3. rikkega sõiduki kasutamine, kui rikke olemasolu oli kindlustatule teada.
201. Kui ühes kindlustuslepingus on mitu kindlustatut, siis kohaldatakse eelmises punktis toodud välistust üksnes selle kindlustatu suhtes, kelle süüline tegevus põhjustas liiklusõnnetuse. Teiste kindlustatute kulutused ja kahju kuuluvad hüvitamisele käesolevates kindlustustingimustes toodud ulatuses.

JOOBESEISUND

202. Kindlustusandjal ei ole hüvitamise kohustust, kui kahju põhjustab või kahju tekkimisele aitab kaasa kindlustatu joobeseisund (alkoholijoove, narkojoove, toksiline joove jms) või joobeseisundi järelnähud.

MUU ISIKU POOLT HÜVITATUD KAHJU

203. Kindlustusandjal ei ole kahju hüvitamise kohustust, kui kahju on hüvitanud muu isik.

Kindlustusvõtja üldised kohustused kahjujuhtumi korral

204. Käesolevat peatükki kohaldatakse kõigi kindlustusjuhtumite korral.
205. Kindlustusvõtja on kohustatud tarvitusele võtma abinõud kahju edasiseks piiramiseks, võimalike lisakahjude vältimiseks ja kindlustusandja õiguste tagamiseks.
206. Kindlustusvõtja on kohustatud abistama kindlustusandjat kahju käsitlemisel ja regressnõude esitamisel, esitades vajalikke andmeid, dokumente, seletusi jms.
207. Kindlustusandjale edastatav dokument peab olema eesti, vene, saksa, prantsuse, hispaania või inglise keeles või tõlgitud eelnimetatud keelde. Diagnoos jm meditsiinilised dokumendid võivad olla ladina keeles.
208. Kindlustatu peab kahjujuhtumi toimumisest viivitamatult teatama If P&C Insurance AS-ile või If P&C Insurance AS-i kahjukäsitluspartnerile välisriigis telefoni teel, kirjalikult, e-kirja või kindlustusandja interneti kodulehe kaudu.
209. If P&C Insurance AS-i välisriigis tegutsevate kahjukäsitluspartnerite (käesolevates kindlustustingimustes ka "kahjukäsitluspartner") kontaktandmed on märgitud kindlustuspoliisile.
210. Lisaks eeltoodud kohustustele on vastava kindlustuskaitsega seotud kohustused toodud vastava kindlustuskaitse peatükis.

KINDLUSTUSHÜVITISE TAOTLEMISEKS VAJALIKUD TÕENDID

211. Kahjujuhtumi korral on kindlustusvõtjal kohustus anda kindlustusandjale õiget ja täielikku informatsiooni kahjujuhtumi asjaolude, kahju suuruse ja võimalike vastutavate isikute kohta.
212. Kahjuavalduse ning sellele lisatud dokumentide alusel peab olema võimalik kontrollitavalt kindlaks teha kahjujuhtumi toimumise asjaolusid ning kulutuste suurust.
213. Kindlustusvõtja kohustub kindlustusandjale esitama dokumente, kirjalikke seletusi, vastama suuliselt ja kirjalikult kindlustusandja küsimustele. Kui kindlustusvõtja on esitanud ärakirjad, on kindlustusandjal õigus nõuda originaaldokumente.
214. Kindlustusvõtja kohustub kindlustusandja nõudel esitama tõendid reisi alguse, lõpu, transiitpunktides viibimise aja ja reisi marsruudi kohta.
215. Kindlustusandjal on õigus saada kolmandatelt isikutelt kahjujuhtumiga seotud informatsiooni (sh delikaatseid isikuandmeid).
216. Lisaks eeltoodud sätetele on vastava kindlustuskaitsega seotud tõendeid reguleerivad punktid toodud vastava kindlustuskaitse peatükis.

Kindlustussumma ja hüvitislimiit

217. Kindlustusandjal ei ole kohustust maksta kindlustushüvitist rohkem kui „Kindlustussummade ja hüvitislimiitide tabelis“ toodud kindlustussumma ja/või hüvitislimiit.
218. Meditsiiniabi- ja õnnetusjuhtumikindlustuse kindlustussummad ja hüvitislimiidid kehtivad iga poliisil märgitud kindlustatu ja iga kindlustusperioodil toimunud reisi kohta.
219. Reisitörke-, pagasi-, õigusabi- ja asjaajamiskulude kindlustuse kindlustussummad ja hüvitislimiidid kehtivad kõigi kindlustatute ja iga kindlustusperioodil toimunud reisi kohta kokku.
220. Kindlustusandja maksab hüvitist sama reisi jooksul toimunud kindlustusjuhtumite eest kokku vastava kindlustussumma või hüvitislimiidi ulatuses.

HÜVITISLIMIIDID

221. Kui kindlustusandja kahju hüvitamise kohustus on piiratud kindlustustingimustega (hüvitislimiidid), ei ole kindlustusandjal kohustust maksta kindlustushüvitist rohkem kui kindlustustingimustes ette nähtud (vt spordivarustuse kahju, dokumentide kahju jms).
222. Kindlustussummaga on hõlmatud ka need kahjud ja kulutused, mille kohta on kehtestatud eraldi hüvitislimiit. Eraldi hüvitislimiidid sisalduvad vastavas kindlustussummas. Eraldi hüvitislimiidid ei lisandu kindlustussummale.

Omavastutus

223. „Kindlustussummade ja hüvitislimiitide tabelis“ toodud juhtudel rakendatakse kindlustushüvitise arvutamisel omavastutust, s.t kindlustushüvitise leidmiseks lahutatakse kahjusummast omavastutus.

Kindlustushüvitis

224. Kindlustusandja peab täitma oma lepingust tuleneva kohustuse, kui ta on lõpetanud kindlustusjuhtumi tuvastamiseks ja kindlustusandja täitmise ulatuse kindlaksmääramiseks vajalikud toimingud.
225. Kui kindlustusandja teostab hüvitamise raha maksmise teel, ei ole kindlustusandjal kindlustushüvitise väljamaksmise kohustust enne, kui kindlustushüvitise saamiseks õigustatud isik on kirjalikult teatanud arvelduskonto numbri ja kontoomaniku nime.
226. Kindlustusandjal on õigus nõuda andmeid ja dokumente hüvitise saamiseks õigustatud isiku ja tema esindaja isikusamasuse tuvastamiseks. Kindlustusandjal ei ole hüvitise väljamaksmise kohustust enne, kui talle on need andmed ja dokumendid esitatud.
227. Kui kindlustusandja täitmise kohustuse ulatus sõltub tsiviil-, kriminaal-, haldus- või vääртеo asja menetlemise käigus tuvastatavatest asjaoludest, on kindlustusandjal õigus teha kindlustushüvitise maksmise või sellest keeldumise otsus pärast menetluse peatamist, lõpetamist või kohtu- või vastava ametiisiku otsuse jõustumist.
228. Kui kindlustusandja viivitab oma kohustuste täitmisega, on kindlustusandja kohustatud maksma kindlustushüvitise saamiseks õigustatud isiku nõudmisel viivist vastavalt seadusandluses ette nähtud määrale.
229. Kui kindlustusvõtja on rikkunud kindlustuslepingust tulenevat kohustust (sh tõendite esitamise kohustust), on kindlustusandjal õigus kindlustushüvitise maksmisest keelduda või kindlustushüvitist vähendada, kui rikkumine omas mõju kahju tekkimisele või kahju suurusele või kindlustusandja täitmise kohustuse ulatuse kindlakstegemisele.
230. Kui kindlustuslepingu rikkumine saab kindlustusandjale teatavaks pärast kindlustushüvitise maksmist, on kindlustusandjal õigus makstud kindlustushüvitis osaliselt või täielikult tagasi nõuda, vastavalt sellele, kas kindlustusandja oleks kindlustuslepingu rikkumisest teades kindlustushüvitise maksmisest keeldunud või kindlustushüvitist vähendanud.
231. Kindlustusandjal on õigus pagasikahju hüvitamisel nõuda hävinud vara jäänuste või asendatud vara, samuti hilinenud, varastatud või röövitud vara nõudeõiguse üleandmist kindlustusandjale.
232. Kuni eelnimetatud vara või vara nõudeõiguse kindlustusandjale üleandmiseni on kindlustusandjal õigus peatada kindlustushüvitise maksmine või kindlustushüvitist eelnimetatud vara hariliku väärtuse (turuväärtuse) võrra vähendada.
233. Kui kindlustusandja on hüvitanud hilinenud, varastatud või röövitud asja, on kindlustusvõtjal kohustus asja kättesaamisest, leidmisest või selle asukohast teadaasaamisest kindlustusandjale viivitamatult kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatada. Kindlustusandjal õigus nõuda asja üleandmist.

Andmete töötlemine

234. Kindlustusandjal on seaduse alusel õigus töödelda isikute, kellele kindlustusandja osutab kindlustusteenust (kindlustatavõtja, kindlustatu, soodustatud isik, kahjustatud isik), andmeid kindlustusrisiki hindamiseks, kindlustuslepingu ettevalmistamiseks, sõlmimiseks ja täitmiseks.
235. Kindlustuslepingu sõlmimisega (jõustamisega) annab kindlustusvõtja kindlustusandjale õiguse andmete töötlemiseks alltoodud viisil ja eesmärkidel. Andmesubjekti õigused andmete edasise töötlemise osas on toodud isikuandmete kaitse seaduses.

236. Kindlustusandjal on õigus töödelda kindlustuslepinguga seotud andmeid ka järgmisteks kindlustusperioodideks pakutavate kindlustuslepingute kindlustusrisi hindamiseks, kindlustuslepingute ettevalmistamiseks, sõlmimiseks ja täitmiseks.
237. Kindlustusandjal on õigus töödelda kindlustusvõtja andmeid, samuti kindlustusobjekti ja kindlustusriskiga seotud andmeid ka muude kahjukindlustusteenuste pakkumiseks, sealhulgas kahjukindlustusteenuste pakkumine e-posti või muude elektrooniliste sidevahendite kaudu.

Kindlustuslepingu dokumendid ja tingimuste kohaldamine

238. Kindlustuslepingu tingimused on märgitud või viidatud kindlustuspoliisil või teistes kindlustuslepingu osaks olevates dokumentides.
239. Kui kindlustuslepingus on antud sõnale eritähendus, siis lähtutakse kindlustuslepingu täitmisel ja tõlgendamisel kindlustuslepingus toodud eritähendusest.
240. Vaidluste korral lähtutakse kindlustuslepingu dokumentide eestikeelsest tekstist, kui kindlustuslepingus ei ole märgitud teisiti.

Kindlustusandja kohustus teavitada kindlustusvõtjat

241. Kui kindlustusperioodi jooksul muutub kindlustusandja nimi või õiguslik vorm, kindlustusandja aadress või kindlustusandja struktuuriüksuse aadress, mille vahendusel leping sõlmiti, või pädeva kindlustusjärelvalve aadress, teavitab kindlustusandja kindlustusvõtjat sellest kindlustusandja veebilehel või massiteabevahendite kaudu.

Teadete saatmine

242. Kui kindlustuslepingu või seadusega on ette nähtud kindlustusvõtja teatamiskohustus, tuleb vastav teade edastada kindlustusandjale telefoni teel või kirjalikult kindlustuspoliisil märgitud kindlustusandja struktuuriüksuse aadressile või kindlustusandja äriregistrisse kantud aadressile või kindlustusandja e-posti aadressile või kindlustusandja e-büroo kaudu või kindlustusandja kodulehe kaudu.

Lepingu lõpetamine

243. Pärast kindlustusjuhtumi toimumist võib kumbki kindlustuslepingu pool 31 päeva jooksul arvates kindlustushüvitise maksmise või kindlustushüvitise maksmisest keeldumise otsusest kindlustuslepingu üles öelda, teatades sellest teisele lepingu poolele kirjalikult 31 päeva ette.
244. Kindlustusandjal või kindlustusvõtjal on õigus kindlustusleping ühepoolselt lõpetada õigusaktides või eelmises punktis nimetatud juhtudel.
245. Kindlustuslepingu ennetähtaegsel lõpetamisel ei tagasta kindlustusandja kindlustusmakset, sest kindlustusandja on kindlustuslepingu sõlmimiseks ja haldamiseks teinud mõistlikke kulutusi, mille katteks peab kindlustusandja kinni kindlustusmakse osa kasutamata kindlustusperioodi eest.

Vaidluste lahendamine

246. Kindlustuslepingust tulenevad vaidluse lahendatakse eelkõige läbirääkimiste teel. Kui kokkuleppele ei jõua, lahendatakse vaidlus kohtus vastavalt tsiviilkohtumenetlust reguleerivale seadusele.
247. Kindlustusvõtjal ja kindlustatul, samuti soodustatud isikul on õigus pöörduda kindlustuslepingust tuleneva vaidluse lahendamiseks kindlustuslepitaja poole. Kindlustusandja on kohustatud osalema lepitusmenetluses. Lepitusmenetlus on lfi klientidele tasuta. Kindlustuslepitaja poole saab pöörduda Eesti Kindlustusseltside Liidu (www.eksl.ee) kaudu.

